

Opetus- ja kasvatustaloustalouden talousarvioesitys 2026

Opkalk 12.11.2025 § 129
201/02.02.00/2025

Valmistelija

sivistys- ja hyvinvointipalveluiden toimialajohtaja Juha Valta p. 044 4970 400

Valtuusto on kokouksessaan 23.6.2025 § 61 hyväksynyt talousarviota 2026 ja -suunnitelmaa 2027-2028 koskevan laadintaohjeen, aikataulun ja raamin. Talousarvion raamin pohjana on vuoden 2025 muutettu talousarvio. Valtuuston hyväksymät määrärahamuutokset on otettu huomioon 26.5.2025 kokoukseen asti. Muutettu talousarvio on noin 0,5 milj. euroa alijäämäinen. Lisäksi raamipohjassa on huomioitu lautakuntien esittämät määrärahamuutokset, joita valtuusto ei vielä ole käsitellyt.

Vuoden 2026 muutoksina raamissa on huomioitu mm. kevään 2025 palkkaratkaisun vaikutus, uusien/laajennettujen kiinteistöjen kustannuksia sekä talousarvion 2025 tasapainotusohjelman toimenpiteiden vuoteen 2026 kohdistuva säästöjen osuus. Raamissa on otettu huomioon myös tämän hetken valmistelutilanteen mukaiset tiedot sote-kiinteistöjen yhtiöittämisvelvoitteen vaikutuksista.

Talousarvioraamin mukainen tasapainottamistarve vuodelle 2026 on noin 0,8 milj. euroa, ja se on jaettu laskennallisesti toimintakatteiden suhteessa toimialoille. Toimialojen tulee esittää tasapainottamistoimenpiteet ja niiden euromääräiset vaikutukset kokonaisuuksina vastaavasti kuin tasapainottamisohjelmassa 2021–2025 ja talousarvion 2025 valmistelun yhteydessä. Raamilaskelmassa tasapainottamistavoite on esitetty toimintakulujen rivillä, mutta tasapainottamistoimenpiteet voivat olla myös tulojen lisäystä.

Talousarvion raamia voidaan tarvittaessa päivittää syksyllä pohjautuen päivitettyihin verotulo- ja valtionosuusennusteisiin sekä sote-kiinteistön yhtiöittämislaskelmien tarkentuessa. Talouden tasapainottamisvelvoitteen jakoa voidaan myös muuttaa ja tarkentaa talousarviovalmistelun edetessä.

Vuoden 2026 talousarvion palkkamenoihin varataan enintään 3,00 % korotus syyskuun 2025 palkkatasoon nähden. Sijaisten ja määräaikaisten määrää tulee tarkastella erityisen tarkasti laadittaessa vuoden 2026 talousarviota. Pitämättömien lomien osalta tulee noudattaa virka- ja työehtosopimusten määräyksiä.

Pitkäaikaisten lainojen korkotaso (muuttuvat korot, vanhat lainat) tarkistetaan vastaamaan ennustettua korkotasoa vuodelle 2026.

Vuosikatteen on oltava koko kunnan osalta vähintään suunnitelman mukaisten poistojen suuruinen.

Nykyisen taloussuunnitelman mukaiset investoinnit vuodelle 2026 tarkistetaan hankekohtaisesti. Lisäksi laaditaan investointisuunnitelma vuosille 2027 - 2028. Investointeja on tarkasteltava erittäin kriittisesti koko suunnittelujaksolla.

Ulkoisten ja sisäisten vuokrien tarkistus otetaan huomioon talousarvion laadinnassa.

Talousarvion sitovuustaso on toimialoilla toimintotasolla (laskentahierarkiassa tasosta käytetään nimitystä tulosalue). Talousarviota suunniteltaessa tulot ja menot ovat sitovia lautakuntatasolla. Lautakunnan sisällä voi em. vaihdella kuitenkin siten, että koko lautakunta saavuttaa em. tason. Valtuusto vahvistaa toimintojen euromääräisen sitovuustason. Toimialat voivat esittää muutoksia sitovuustasoon (Toiminnot/tulosyksiköt) edellisestä suunnitteluvuodesta. Sitovuustasomäärittelyssä huomioidaan kuntaliiton talousarvio- ja suunnitelmaan kirjatut suositukset.

Talousarvion 2026 suurimpia epävarmuustekijöitä on mm. varhaiskasvatuksen päivähoitopaikkojen järjestäminen. Tilanne ei näytä helpottuvan, vaikka kunnassa on otettu varhaiskasvatuksen palveluseteli käyttöön elokuussa 2024, kuntaan on perustettu Kuusikon päiväkotitoiminta elokuussa 2024 ja Päivärinteen päiväkodin laajennus on valmistunut elokuussa 2025.

Oppimisen tuki on uudistunut 1.8.2025 alkaen esiopetuksessa, perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa. Kaikilla oppijoilla on oikeus oppia ja saada tukea koko opinpolun ajan. Tukea annetaan varhaisessa vaiheessa ja ennakoivasti. Oppimisen tukea järjestetään ensisijaisesti ryhmäkohtaisena. Siihen on oikeus kaikilla oppilailla. Ryhmässä järjestetyn tuen lisäksi oppilas voi saada oppilaskohtaisia tukitoimia. Oppimisen tuen uudistus tarkoittaa lisääntyvää resurssitarvetta ja uusia haasteita opetus- ja kasvatustalouden toimintaan. Uuden toimintatavan omaksuminen ja toiminnan kehittäminen ovat keskeinen osa palveluiden täytäntöönpanoa.

Lasten ja oppilaiden tuen tarve on lisääntynyt varhaiskasvatuksesta alkaen. Oppimisvaikeuksien varhainen tunnistaminen ja niihin puuttuminen vähentää myöhemmän tuen tarvetta. Muhokselle Pohteen perustama lastensuojeluyksikkö on tuonut omat haasteet myös kustannusten osalta. Henkilöstön saamisen vaikeus, varsinkin varhaiskasvatuksen opettajan tehtäviin.

Henkilöstön työssäjaksaminen ennen kaikkea säästötoimien vaikutuksesta. Henkilöstölle pitää olla aikaa, ja syytä on panostaa työkykyä ylläpitäviin toimenpiteisiin. Tyky-toiminnalla voidaan merkittävästi vaikuttaa työssä jaksamiseen ja työhyvinvointiin.

Esittelijä	sivistys- ja hyvinvointipalveluiden toimialajohtaja Juha Valta
Päätösesitys	Opetus- ja kasvatustalouden lautakunta käsittelee esityslistan liitteenä olevan opetus- ja kasvatustalouden vuoden 2026 talousarvioesityksen, tekee tarvittavat muutokset ja esittää sen edelleen kunnanhallituksen ja valtuuston hyväksyttäväksi.
Käsittely	Lautakunta kävi evästyskeskustelun talouden tasapainottamisesta ja valtuutti toimialajohtajan tekemään esityksen seuraavaan kokoukseen. Puheenjohtaja esitti, että asia palautetaan valmisteluun. Puheenjohtaja kysyi onko lautakunta yksimielinen asian palauttamisesta valmisteluun. Lautakunta hyväksyi yksimielisesti puheenjohtajan esityksen.
Päätös	Opetus- ja kasvatustalouden lautakunta päätti palauttaa asian valmisteluun.

Päätöksenteon jälkeen kunnanjohtaja Kimmo Hinno ja kunnanhallituksen edustaja Anu Plaketti poistuivat kokouksesta klo 20.11.

Merkittiin pöytäkirjaan, että asiakohdan päätöksenteon jälkeen puheenjohtajan esityksestä lautakunnan kokous keskeytettiin tauon ajaksi - tauko klo 20.11 – 20.15.
